

*В.М. Домрачев, канд. фіз.-мат. наук, доц.,
К.Є. Раєвський, канд. екон. наук, проф.,
Національний банк України*

ПОРІВНЯННЯ ІНСТРУМЕНТІВ МОНЕТАРНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ ТА КРАЇНАХ ОТП

Конкурентоспроможність економіки визначає також цілі та інструменти монетарної політики, які застосовує держава. Окремі елементи стратегії використання певних інструментів монетарної політики центральними банками країн можна дослідити на прикладі запобігання світової фінансової кризи 2007-2008 рр. В різні періоди в залежності від стану економіки в різних країнах використовуються різні інструменти монетарної політики. Головними завданнями монетарної політики у США під час останньої фінансової кризи були:

- фінансова стабільність,
- економічне зростання.

Керівництво ФРС не стало підтримувати курс долара до валют основних торгових партнерів, а вирішило за рахунок емісії підтримати ліквідність банківської системи. Аналогічно діяли і центральні банки інших розвинених країн. тобто перекладали тягар інфляції на світову економіку (рис. 1, 2).

Як бачимо, ставка ФРС та ЄЦБ відіграє подвійну регулюючу роль. З одного боку вона впливає на інфляцію, з іншого – на рівень зростання економіки. Ставка піднімається для стримування інфляції, а реальна ставка стає від'ємною для стимулювання темпів зростання ВВП.

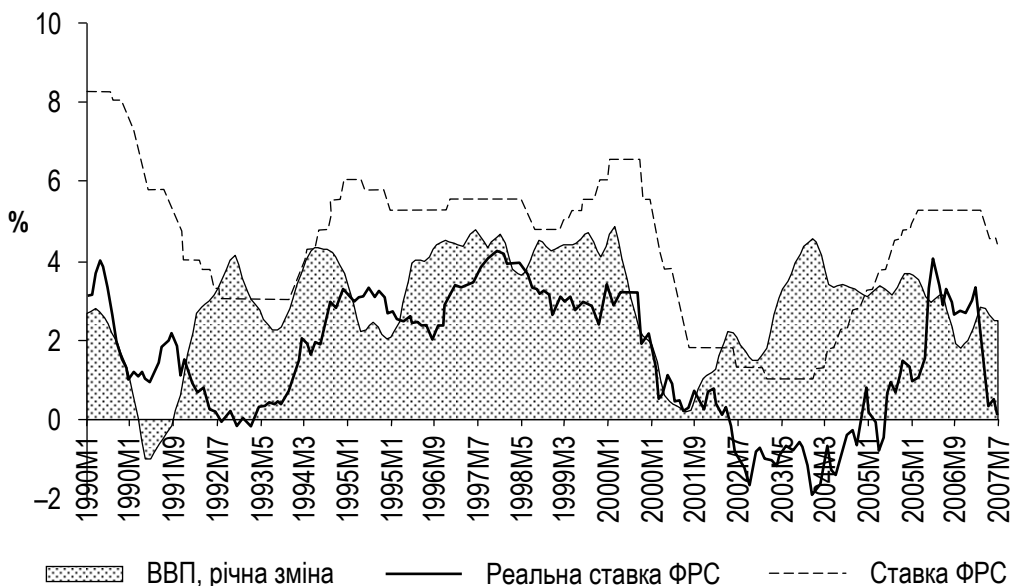

Рис. 1. Динаміка відсоткової ставки ФРС та ВВП в США

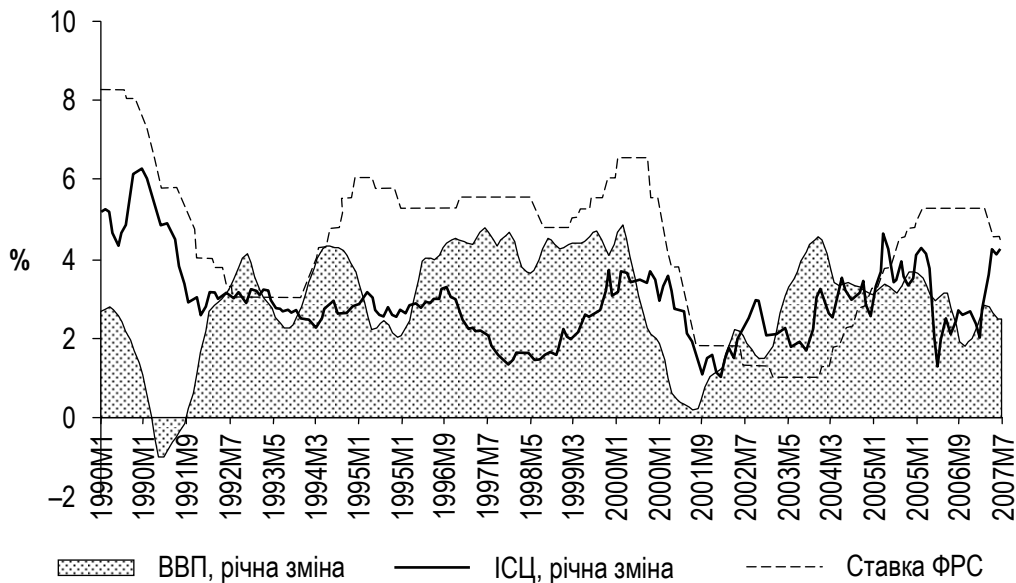

Рис. 2. Динаміка відсоткової ставки ФРС, інфляції та ВВП в США

Українська економіка відчуває нестачу кредитних ресурсів, які конче потрібні для економічного зростання. З іншого боку нерегульоване насичення економіки грошами призводить до інфляційних процесів. Для обмеження рівня інфляції кредитні ресурси необхідно направляти не на споживчий ринок, а на розвиток вітчизняного виробництва. При відсутності якісного вітчизняного товару кошти споживчого ринку в основному направляються на закупівлю імпортного товару, збільшуючи тим самим від'ємне торговельне сальдо. Крім того, необхідно більш гнучко проводити монетарну політику і сміливіше застосовувати інструменти монетарної політики, а не тільки збільшувати грошову масу. В Україні інструмент управління економікою за рахунок управління обліковою ставкою не пріоритетний, тому часто інфляція виходить з-під контролю (рис. 3, 4).

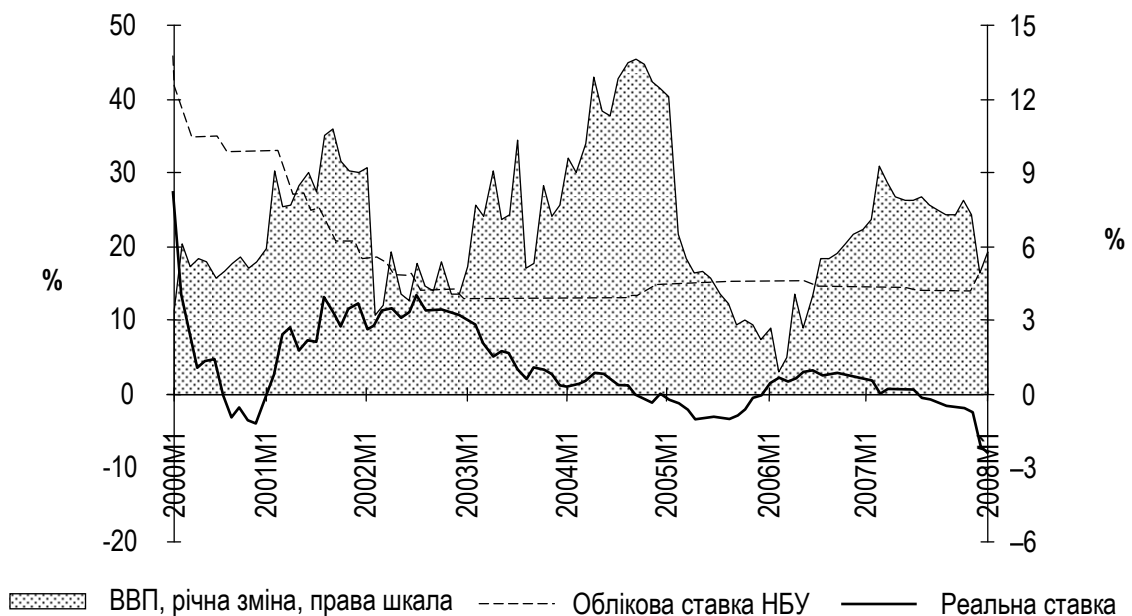

Рис. 3. Динаміка облікової ставки та ВВП в Україні

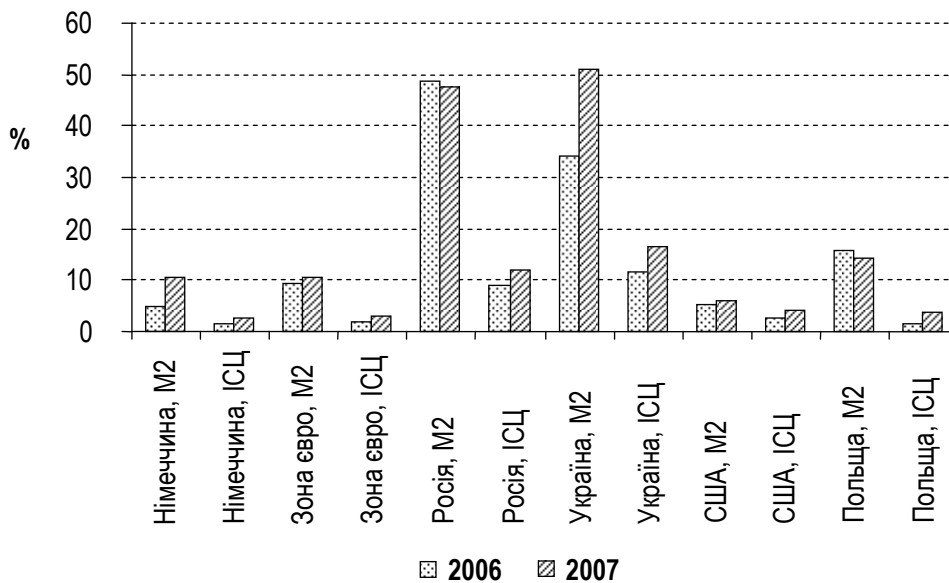

Рис. 4. Темпи зростання грошової маси (річна зміна, %) та ІСЦ

Темпи зростання ВВП в Україні дозволяють підняти ставку рефінансування та обов'язкового резервування для стримування інфляційних процесів. Інфляція б знизилась у разі, якщо б відбулась зміна курсової політики, наприклад, гривня на прикладі російського рубля була б прив'язана до кошика “долар США – євро”. Не виникала б потреба у скуповуванні за рахунок емісії долара, що знецінюється.

Домрачев, В.М. Порівняння інструментів монетарної політики в Україні та країнах ОТП [Текст] / В.М. Домрачев, К.Є. Раєвський // Міжнародна банківська конкуренція: теорія і практика : збірник тез доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції (15-16 травня 2008 р.). – Суми : УАБС НБУ, 2008. – С. 6-8.